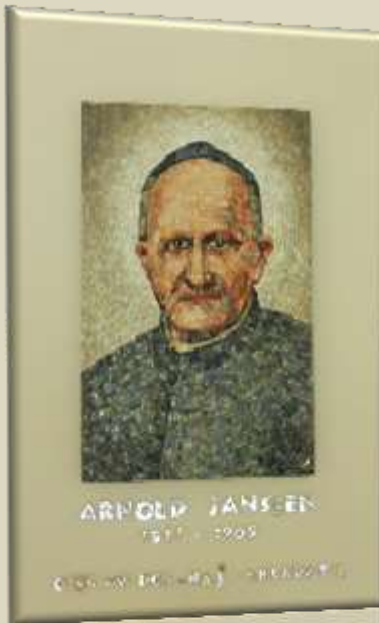

Societas Verbi Divini

Spoločnosť Božieho Slova v Petržalke

Arnold Janssen a Spoločnosť Božieho slova

Arnold Janssen sa narodil 5. novembra 1837 v nemeckom mestečku Goch. Mal deväť súrodencov. Po rodičoch zdedil hlbokú zbožnosť a vzťah k svedomitej práci. 15. augusta 1861 bol vysvätený za kňaza pre Münsterskú diecézu a stal sa učiteľom na gymnáziu. Jeho hlboká úcta k Božskému Srdcu Ježišovmu ho čoskoro priviedla k tomu, že sa stal vedúcim Apoštolátu modlitby vo svojej diecéze. Tento Apoštolát zamerail aj na kresťanov iných vyznaní. Postupne si začal uvedomovať i duchovný hlad ľudí mimo svojej diecézy, čo v ňom nakoniec vzbudilo záujem o svetové misie v Cirkvi a rozhodol sa zasvätiť celý svoj život prebúdzaniu misijného povedomia.

Cirkev vtedy prežívala v Nemecku ťažké časy. Vládnuca politická strana liberálov potláčala katolíkov, ktorí podľa nich neboli ničím iným, než predĺženou rukou centralistickej Rímskej kúrie a podliehali prísnej pápežskej autorite a poriadku. Prívrženci liberalizmu sa pokúšali zákonitými úskokmi oslabiť vplyv Cirkvi na verejný život a súčasne čo najviac oblastí cirkevného života podriadiť svetskej moci. Nemecký ríšsky kancelár Otto von Bismarck rozpútal „kultúrny boj“, ktorého výsledkom bolo vydanie celého radu protikatolíckych zákonov, vypovedanie kňazov a rehoľných osôb z krajiny a uväznenie niekoľkých biskupov. V tejto chaotickej situácii navrhol Arnold Janssen, aby niektorí kňazi odišli do misií, alebo aby sa aspoň na misionársku prácu začali pripravovať.

Iné krajiny mali vlastné strediská na prípravu misionárov, len Nemecko nie. Arnold dúfal, že sa nájde kňaz, ktorý prebudí záujem o misie a založí dom, kde by sa mohli pripravovať misionári pre zámorské misie. On sám chcel len prebúdzajúci záujem o misie a získavať finančnú podporu pomocou svojho časopisu. Ale čas sa míňal a nikto sa na takú úlohu nepodujal. A tak s požehnaním niektorých biskupov

začal Arnold zbierať peniaze a hľadať vhodné miesto na vybudovanie misijného domu. Politická situácia v Nemecku ho prinútila zakúpiť starý hostinec v holandskej obci Steyl, neďaleko nemeckých hraníc. Dom bol posvätený 8. septembra 1875. Tento deň je aj dňom, keď si Spoločnosť Božieho Slova pripomína svoje založenie. Ale až v roku 1885 na prvej generálnej kapitule došlo definitívne k tomu, že Spoločnosť založená Arnoldom Janssenom dostala názov "Spoločnosť Božieho slova" (Societas Verbi Divini -

SVD) a vystupovala a formovala sa ako rehoľná spoločnosť.

Životné podmienky v prvej starej budove boli viac než skromné. No i napriek tomu sa začalo s výchovou nových misionárov a už 2. marca 1879 odišli prví dvaja hlásatelia viery do Číny. Jedným z nich bol **Jozef Freinademetz**, narodený v Oies v Južnom Tirolsku. Je to dôkazom toho, že „nemecký misijný dom“ bol od svojho počiatku zameraný na vytvorenie medzinárodného spoločenstva. Táto otvorenosť pre ľudí iných kultúr a národností sa stala charakteristickou vlastnosťou rehoľných spoločností, ktoré založil Arnold Janssen. Do roku 1898 boli založené štyri misijné domy a všetky štyri domy boli za krátky čas známe ako veľké misijné domy novej Spoločnosti, ktorá pripravuje kňazov a rehoľných bratov na misijnú činnosť, hlásanie evanjelia predovšetkým medzi nekresťanmi.

K dobrovoľným pracovníkom v misijnom dome patrili i ženy, ktoré pomáhali v kostole, prali bielizeň a vykonávali iné domáce práce. Ale hlavným cieľom týchto žien bolo, aby mohli raz pracovať i priamo na šírení evanjelia ako misijné sestry. Toto želanie a ich dlhoročná verná služba i uvedomenie si, že ženy sú potrebné v misiách, podnietili Arnolda Janssena k tomu, že založil kongregáciu „Služobník Ducha Svätého“ (Servae Spiritus Sancti, SSpS) 8. decembra 1889. Roku 1895 sa vybrali prvé sestry do Argentíny. Roku 1896 vybral Arnold niekoľko sestier, aby s nimi založil kontemplatívnu vetvu, kongregáciu „Služobník Ducha Svätého večnej poklony“ (Servae Spiritus Sancti de Adoratione Perpetua, SSpSAP). Ich misionárskou službou mala byť ustavičná modlitba pred Najsvätejšou oltárnou sviatosťou za potreby Cirkvi a predovšetkým za potreby oboch misijných spoločností. Tieto tri rehoľné spoločnosti veľmi rýchlo rástli. Keď misijný dom slávil svoje

strieborné jubileum, steylské misijné dielo malo 190 sestier, 208 pátrov, 549 bratov, 99 študentov teológie a ďalších 731 žiakov na rozličných stupňoch.

Arnold Janssen počas svojho života vyslal viac ako 800 misionárov, ktorí pracovali v 16 krajinách na všetkých kontinentoch. V čase jeho smrti mala kongregácia šesť domov, okolo 430 kňazov, 600 bratov, 450 misijných a klauzúrnych sestier a viac ako 1000 študentov.

Arnold Janssen nezabúdala ani na starostlivosť o katolíkov v Európe. Pre laikov a diecéznych kňazov ponúkali duchovné obnovy a exercície. Do Arnoldovej smrti prišlo do Steylu vykonať exercície okolo 65 000 mužov a žien. A. Janssen zomrel 15. januára 1909. Jeho život bol poznačený hľadaním a plnením Božej vôle, neotrasiteľnou dôverou v Božiu prozreteľnosť a tvrdou prácou.

5. októbra 2003 boli Arnold Janssen a Josef Freindanemetz svätorečení v Ríme Sv. Otcom Jánom Pavlom II.

Dnes pracuje vo viac ako 80 krajinách sveta 10 000 misionárov troch Arnoldových kongregácií.

Spoločnosť Božieho Slova na Slovensku

O začiatkoch pôsobenia Spoločnosti Božieho Slova (ďalej SVD) môžeme hovoriť už v čase Rakúsko-Uhorska, keď páter Jozef Gerecký SVD vydal v roku 1914 prvý misijný kalendár v slovenčine – *Posol sv. Gabriela*. Už v nasledujúci rok, v lete 1915, bolo pre slovensky hovoriace obyvateľstvo Uhorska vydané tlačou prvé číslo misijného časopisu *Hlasy z katolíckych misií*. Šírenie časopisu a kalendárov zabezpečovali rehoľní bratia, ktorých nazývali "cestovnými bratmi". Významnými ohlasovateľmi činnosti rehoľníkov rodiny Arnolda Janssen na Slovensku sa stali diecézni kňazi.

Misijný dom sv. Gabriela v Mödlingu pri Viedni slúžil ako tlačiareň kalendárov a časopisu a aj ako seminár pre bohoslovcov a exercičný dom. Práve sem prichádzali kňazi na duchovné cvičenia. Medzi nimi aj neskorší slovenský biskupi Michal Bubnič, Karol Kmeťko, Ján Vojtaššák. Vďaka osobným skúsenostiam a nadchnutiu sa misijnou myšlienkou práve oni napomohli príchodu Spoločnosti na Slovensko. Páter Šebesta založil prvý provizórny dom Spoločnosti na Slovensku v Maduniciach. Provizórium však nevyhovovalo a v roku 1923 v lete im biskup Karol Kmeťko ponúkol svoje letné sídlo v Močenku. V kaštieli v Močenku otvorila SVD svoj prvý Misijný dom Matky Sedembolestnej a do neho prijali aj prvých žiakov - chovancov.

9. septembra 1927 pani Hedviga Asbóthová darovala verbistom svoj kaštieľ vo Vidinej a o ďalšie dva roky otec biskup Ján Vojtaššák, spišský biskup, dal verbistom svoj kaštieľ v Spišskom Štiavniku. Tak získala v priebehu ôsmich rokov Spoločnosť Božieho Slova na Slovensku tri veľké domy. Napriek tomu chovanci po ukončení stredoškolských štúdií odchádzali do noviciátu do Mödlingu, do

Misijného domu sv. Gabriela v Rakúsku. Filozofické štúdiá absolvovali zvyčajne v Rakúsku alebo v Ríme.

V septembri 1936 otec arcibiskup Karol Kmeťko daroval verbistom starý kláštor na Zobore pri Nitre. V tomto dome si provincia zriadila vlastný noviciát a v ostatných misijných domoch boli postupne formované jednotlivé profesie misijného povolania. Bol to štvrtý dom Spoločnosti na

Slovensku. Prví misionári Slovenskej provincie SVD odchádzali do misií už v roku 1932.

Pretože každým rokom pribúdala počet chovancov v misijných domoch, predstavení pociťovali nedostatok priestorov na bývanie i výučbu. Preto sa rozhodli postaviť nový, veľký dom v Nitre na Kalvárii. So samotnou stavbou sa začalo v roku 1926 a posviacka sa konala o necelé dva roky neskôr. Nový Misijný dom Matky Božej sa stal sídlom

regionála (od roku 1927 vytvorila Spoločnosť na Slovensku régiu), a od roku 1942 provinciála, keď v roku 1942 bola zriadená samostatná provincia pod ochranou Panny Márie Sedembolestnej. Posledný dom, ktorý Spoločnosť zriadila, bol Misijný dom sv. Svorada v Nitre na Zobore. Spoločnosť na Slovensku rástla počtom členov tak v doživotných ako aj dočasných sľuboch. Spoločnosť zriadila postupne vo svojich domoch predajne kníh, časopisov, kalendárov ale i rôznych devocionálií.

Až do roku 1946, dokonca aj vrátane obdobia druhej svetovej vojny, zažívala Spoločnosť na Slovensku relatívny pokoj. Zmena nastala až v roku 1946. Vtedajšie politické nasmerovanie obnovenej republiky stále viac obmedzovalo slobodnú aktivitu rehole ako celku a aj jej jednotlivých členov. Postupne strácali domy hospodárstva a Dom vo Vidinej bol skonfiškovaný. Mladí kňazi nemohli vycestovať do zahraničia na štúdiá ani na misie. V roku 1949 boli dvaja verbisti zatknutí. Ťažké obdobie nastalo pre Spoločnosť v roku 1950. Misijné domy Spoločnosti Božieho Slova boli v noci z 13. na 14. apríla 1950 zlikvidované - Misijný dom Annuntiata v Spišskom Štiavniku a zvyšné tri domy v Nitre a vo Vidinej boli zlikvidované v noci z 3. na 4. mája 1950. Po tomto zásahu zostali domy prázdne a boli využívané štátom na rôzne účely až do prelomu rokov 1989/90, keď sa na Slovensku obnovil rehoľný život. Počas obdobia komunizmu boli viacerí pátri, bratia, klerici aj študenti v nápravných táborech, na nútených prácach v Pomocných technických práporoch v Čechách aj na Morave. Mnohí vykonávali práce v civilnom zamestnaní. Niektorým sa podarilo ilegálne prekročiť hranice a dokončiť štúdiá v Poľsku, kde boli aj vysvätení. Postupne, predovšetkým od roku 1967, sa podarilo takmer všetkým kňazom zaradiť do pastorácie a dokonca i vytvoriť program tajnej formácie záujemcov z radov bohoslovcov.

Po roku 1989/90 Spoločnosť svoju činnosť v plnej miere obnovila. Opäť jej boli pridelené jednotlivé domy, ktoré vlastnila, alebo mala v prenájme. V súčasnosti sídli provinciál SVD na Slovensku v Nitre v Misijnom dome Matky Božej na Kalvárii, v Misijnom dome Božského Srdca vo Vidinej sídli noviciát. Misijný dom Annuntiata na Spiši a Misijný dom sv. Svorada v Nitre na Zobore už obnovený nebol.

V súčasnosti pôsobia rehoľníci Spoločnosti Božieho Slova i vo farnostiach na Slovensku: Bratislava – Daliborovo námestie, Terchová, Cerová, Svätoplukovo, v Českej republike: Praha, Mimoň, Nový Hrozenkov, Halenkov, Veľké Karlovice a ako kňazi v kláštoroch rehoľných sestier v Ivanke pri Nitre (Misijné sestry Služobnice Ducha Svätého, ktoré pôsobia v Nitre, Bratislave, Zlatých Moravciach, Kežmarku a v Kelči na Morave) a v Starom Smokovci.

Misijný dom sv. Arnolda Janssen v Bratislave-Petržalke

Dejiny obnoveného seminára verbistov sa začali písať vo februári 1991, keď prišli prví postulanti do domu pri kostole sv. Ladislava v centre Bratislavy, na Špitálskej ulici. Od jesene 1992 pribudli prví scholastici, ktorí začali študovať na jezuitskej teologickej fakulte, Aloisiane, ktorá sa v roku 1997 stala súčasťou Trnavskej univerzity.

Po nútenom vysťahovaní z centra pokračoval seminár v rokoch 1999 až 2001 v obmedzenej kapacite v upravenom rodinnom dome na Vančurovej ulici nad bratislavskou železničnou stanicou. Bolo to nevyhovujúce, skutočné provizórium, a tak predstavení hľadali riešenie tejto situácie. Mnohí sa snažili pomôcť, ponúkali svoje služby, hľadali kontakty. V tejto situácii sa provinciál P. Pavol Kruták SVD spoločne s P. Milanom Bubákom SVD vybrali hľadať pomoc do Ríma. A ich misia bola úspešná. Oslovili prostredníctvom generalátu pána arcibiskupa o predĺženie pobytu, dostali finančnú pomoc a celé vedenie rehoľnej spoločnosti ich podporovalo. A tak v roku 1999 začalo hľadanie vhodných priestorov, pozemkov a veľa rokovaní. A náš Pán to zariadil. Priviedol P. Krutáka SVD k opustenej, zdevastovanej škôlke a po mnohých rokovaníach sa stala aj s pozemkom majetkom Spoločnosti. V lete 2000 začali stavebné práce, úpravy a v lete 2001 už prebiehali dokončovacie práce a zariaďovanie domu. 15. septembra 2001 kardinál Jozef Tomko požehnal dom a kostol.

Keď začali stavebné práce, ľudia okolitého bývalého "matadoráckeho" sídliska, rodinných domov s nedôverou pozorovali, čo sa to deje, čo za sektu to príde do ich blízkosti. Po čase zistili že, nebezpečné miesto zdevastovanej škôlky sa stalo miestom pokoja a záujmu jedného o druhého. Stalo sa miestom Božím a miestom Panny Márie Guadalupskej. Postupne okolo Misijného domu vyrástla záhrada, ktorá je dielom seminaristov a kňazov, pribudol krásny stánok Panny Márie Guadalupskej.

Misijný dom, ktorý tento rok už bude oslavovať svoje pätnásťročné trvanie, je živým organizmom medzi panelákmi. Za toto obdobie zo seminára vyšlo 27 novokňazov (22 Slovákov, 3 Indonézania, 2 Indovia). V rôznych krajinách sveta pôsobí 27 slovenských misionárov SVD. V júni 2016 prijímú sviatosť kňazstva z rúk otca biskupa dvaja diakoni. V Misijnom dome sa na svoje budúce povolanie a službu pripravuje 8 seminaristov, z toho dvaja z Indie.

Text: Viera Beňová

Fotografie a grafická úprava: Anna Ševčíková

Zdroj: Božia vôľa nadovšetko, Vydavateľ Spoločnosť Božieho Slova

Schválil: P. Pavol Kruták, SVD, provinciál a P. Jozef Strečka, SVD, rektor Misijného domu Arnolda Janssena

Spracované: 19. 5. 2016, Bratislava